

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ludvíka Davida a soudců Kateřiny Šimáčkové a Davida Uhlíře (soudce zpravodaje) o ústavní stížnosti stěžovatele **J. M.**, zastoupeného JUDr. Natalií Navrátilovou, advokátkou se sídlem Masarykova 12, Chropyně, proti usnesení Okresního státního zastupitelství v Přerově ze dne 10. listopadu 2020, č. j. 2 ZT 108/2020-45, za účasti **Okresního státního zastupitelství v Přerově** jako účastníka řízení, takto:

- I. Usnesením Okresního státního zastupitelství v Přerově ze dne 10. 11. 2020, č. j. 2 ZT 108/2020-45, bylo porušeno ústavně zaručené právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Usnesení Okresního státního zastupitelství v Přerově ze dne 10. 11. 2020, č. j. 2 ZT 108/2020-45, se ve výroku II. ruší.**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

1. Ústavnímu soudu byla doručena ústavní stížnost podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“). Stěžovatel se touto stížností domáhá zrušení v záhlaví citovaného rozhodnutí, kterým Okresní státní zastupitelství v Přerově dne 10. 11. 2020, č. j. 2 ZT 108/2020-45 odmítlo jeho stížnost proti zahájení trestního stíhání pro jeho opožděnost. Stěžovatel uvádí, že ve skutečnosti podal stížnost včas a tímto postupem došlo k porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

2. Stěžovatel je obviněný v trestní věci přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a přečinu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 trestního zákoníku, spáchaných ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku. Usnesením policejního orgánu Policie ČR, Územního odboru Přerov, 1. oddělení obecné kriminality, Přerov, ze dne 21. 10. 2020, č. j. KRPM-114735-77/TČ-2020-140871, bylo zahájeno zahájení trestní stíhání stěžovatele podle § 160 odst. 1 trestního řádu. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel stížnost, kterou nyní napadeným rozhodnutím okresní státní zastupitelství ve výroku II. zamítlo pro opožděnost.

II.

Ústavní stížnost a vyjádření k ní

3. Stěžovatel ve své ústavní stížnosti namítá, že podal prostřednictvím své obhájkyňe opravný prostředek v zákonné lhůtě tří dnů od doručení usnesení o zahájení trestního stíhání. Jelikož konec lhůty pro podání stížnosti připadal na víkend (sobota 24. 10. 2020), mělo být posledním dnem pro podání opravného prostředku pondělí 26. 10. 2020. Odmítnutím stížnosti pro opožděnost a jejím neprojednáním došlo podle stěžovatele k porušení jeho ústavně zaručených práv.

4. Okresní státní zastupitelství v Přerově ve svém vyjádření k ústavní stížnosti přisvědčilo námitce stěžovatele stran chybného výpočtu lhůty a dodalo, že pokud by stížnost stěžovatele byla bývala věcně projednána, nezbylo by, než stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

III.

Formální předpoklady projednání návrhu

5. Podmínky řízení byly splněny. Procesní postup podle trestního řádu umožňuje proti usnesení o zahájení trestního stíhání brojit stížností (§ 160 odst. 7 trestního řádu), přičemž rozhodnutí o stížnosti nelze dále napadnout zákonným opravným prostředkem, jde tedy o poslední procesní prostředek, který navrhovateli náležel. Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost byla podána včas a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o Ústavním soudu“)]. Ústavní stížnost je proto přípustná.

6. V souladu s § 44 zákona o Ústavním soudu dospěl Ústavní soud k závěru, že ve věci není třeba konat ústní jednání, neboť se účastníci řízení na rozhodných okolnostech shodnou a nařízené jednání by tak nijak nepřispělo k dalšímu, resp. hlubšímu objasnění věci, než jak se s ní seznámil z vyžádaného spisu (resp. jeho potřebných částí) a z písemných úkonů stěžovatele a účastníka řízení.

IV.

Vlastní posouzení

7. Před Ústavní soud se v nyní projednávaném případě dostala otázka odepření přezkumu usnesení o zahájení trestního stíhání pro namítané mylné posouzení lhůty k podání opravného prostředku. Toto namítané pochybení státního zastupitelství přitom není mezi procesními stranami řízení před Ústavním soudem sporné.

8. Ústavní soud si v typově obdobných případech zpravidla zachovává zdrženlivost zasahování do činnosti ostatních orgánů veřejné moci a ve své ustálené judikatuře setrvale zdůrazňuje zásadu subsidiarity přezkumu rozhodnutí či jiných zásahů orgánů veřejné moci ze strany Ústavního soudu. Především ve vztahu k přípravnému řízení trestnímu je Ústavní soud oprávněn korigovat pouze excesy a pochybení s intenzivními dopady do základních práv jednotlivců [srov. např. nález ze dne 16. 9. 2010 sp. zn. III. ÚS 3221/09 (N 197/58 SbNU 741)]. V nyní projednávané věci došlo mylným výpočtem lhůty k odepření práva stěžovatele na projednání jeho stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 7 trestního řádu. Jelikož není jiný nadřízený orgán, který by toto pochybení mohl napravit, musel v daném případě zasáhnout Ústavní soud.

9. Z vyžádaných částí spisu, jakož i shodných vyjádření účastníků řízení před Ústavním soudem plyne, že stěžovatel skutečně převzal usnesení o zahájení trestního stíhání dle dokladu o doručení ve středu dne 21. 10. 2020. Jelikož by třídní lhůta pro podání stížnosti dle § 160 odst. 7 trestního řádu připadla na sobotu dne 24. 10. 2020, posledním dnem pro podání stížnosti byl následující pracovní den, tj. pondělí 26. 10. 2020. Právě tento den stěžovatel podal prostřednictvím obhájkyne stížnost. Z rekapitulovaných skutkových okolností proto Ústavní soud naznal, že jeho ingerence je důvodná, a přistoupil proto ke zrušení napadeného usnesení (ve výroku II.). I mylný výpočet lhůty pro podání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 trestního řádu dosahuje intenzity porušení práv jednotlivce na spravedlivý proces garantovaných čl. 36 odst. 1 Listiny, neboť tak dochází k odepření věcného přezkumu důvodů pro zahájení trestního stíhání.

10. Tímto kasačním nálezem Ústavní soud nijak nepředepisuje další vývoj trestního stíhání vedeného proti stěžovateli, ani jakkoli nenaznačuje, jak by měly orgány činné v trestním řízení dále postupovat, neboť se věcně zabývá pouze otázkou odepření meritorního přezkumu. Posuzovat argumentaci státního zastupitelství, že v případě věcného posouzení stížnosti by bylo namíště ji zamítnout jako nedůvodnou, Ústavnímu soudu v tomto procesním stádiu nepřísluší.

11. Pouze na okraj Ústavní soud dodává, že rozhodování velkého množství trestních kauz vyžaduje nepochybně pečlivost a svědomitost státního zastupitelství, aby nedocházelo k nežádoucím zásahům do práv obviněných. V konečném důsledku je ale i tento systém vykonáván jednotlivými osobami, člověk není stroj a mylný výpočet lhůty v nyní projednávané věci není ničím jiným, než přehlédnutím, které se v konečném důsledku podařilo v krátkém časovém úseku zvrátit a šetřit procesní práva obviněného, která mu náleží.

VI. Závěr

12. Výrokem II. usnesení Okresního státního zastupitelství v Přerově ze dne 10. 11. 2020, č. j. 2 ZT 108/2020-45, bylo porušeno ústavně zaručené právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud jej proto v uvedeném výroku zrušil. V dalším řízení bude účastník vázán právním názorem vysloveným v tomto nálezu a stížnost stěžovatele věcně projedná.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 12. ledna 2021

Ludvík David
předseda senátu